

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет дошкільної та спеціальної освіти
Кафедра психології та педагогіки розвитку дитини

РЕФЕРАТ

на

ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

освітнього ступеня «магістр»

на тему:

**«ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ В ПРАКТИЦІ РОБОТИ
ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАРУБІЖНИХ ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ»**

Виконала: студентка II курсу, 603з групи
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Освітня програма: Дошкільна освіта

Романюк А. В.

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент

Мельникова О. М.

Рецензент: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти

Скрипник Н.І.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. З утворенням Української незалежної держави постала потреба в перегляді концептуальних засад національної освіти, зокрема дошкільної. Розбудова національної системи освіти, її докорінне реформування – основа відтворення генетичного та інтелектуального потенціалу нації.

Всебічний розвиток особистості та формування її творчого потенціалу становить головну мету концепції гуманізації та модернізації системи дошкільної освіти. Розвиток системи дошкільної освіти вимагає від педагогічної науки та практики вивчення і впровадження нових технологій навчання і виховання дітей.

У центрі уваги педагогічних і громадських кіл розвинутих країн світу перебуває проблема модернізації, демократизації освіти, що передбачає насамперед доступність освіти, наступність та взаємозв'язок між ланками освіти, таку організацію освітнього процесу, за якої формується творча особистість.

Незважаючи на широкий спектр педагогічних технологій формування особистості, які пропонуються вітчизняними та зарубіжними вченими, актуальною залишається проблема вибору найбільш ефективних технологій та опис їх сутності, що зумовлено перехідним етапом вітчизняної дошкільної освіти на якісно новий рівень. Проблема криється насамперед в тому, що невеликий відсоток педагогів-вихователів та управлінців розуміють, що інноваційні педагогічні технології несуть зміни в усі аспекти *освітнього* процесу, а не лише у зміст дошкільної освіти. Окрім того, загальновідомо, що певний відсоток інновацій українське дошкілля запозичило у зарубіжних педагогів, зокрема американських, які мають свою особливу специфіку і, можливо, тому є складними для розуміння пересічного вихователя в Україні.

В Україні в умовах демократичних перетворень вся система освіти, починаючи з її першої ланки – дошкільної, потребує кардинальних змін.

Дошкільна освіта визначається як цілеспрямований процес виховання та навчання дитини від народження до шести років, що базується на інтеграції родинного та суспільного дошкільного виховання в контексті національної культури та загальнолюдських цінностей, на сучасних досягненнях психолого-педагогічних наук, на новітніх технологіях навчання і виховання, надбаннях світового педагогічного досвіду. Основна мета дошкільної освіти – забезпечити гармонійний, різнобічний розвиток особистості дитини з орієнтацією на її цінності та інтереси, збереження дитячої субкультури, а це означає, що дитина набуває основ особистої культури, що відповідають загальнолюдським духовним цінностям.

Завдання та зміст дошкільної освіти визначаються вимогами оновленого Базового компонента дошкільної освіти в Україні», чинними програмами розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Я у Світі», «Впевнений старт», «Дитина» та ін. Ці державні документи визначають непересічне значення дошкільного дитинства, його самоцінність, що робить дошкільну освіту пріоритетною ланкою для впровадження новітніх технологій та перспективним напрямом розвитку суспільства в цілому.

Вагомий внесок в обґрунтування закономірностей, принципів, змісту, сучасних тенденцій розвитку дошкільної освіти зроблено вітчизняними вченими Л. Артемовою, І. Бехом, А. Богуш, Н. Гавриш, О. Докукіною, О. Кононко, К. Крутій, Н. Кудикіною, В. Кузьменко, Т. Піроженко, З.Плохій, О. Пометун, Т. Поніманською, Т. Степановою та ін. Сучасний стан дошкільної освіти історію її розвитку висвітлюють Е. Вільчковський, Ю. Косенко, Т. Пантюк, С. Попиченко, О. Проскура, Н. Лисенко та ін.

На сучасному етапі в нашій державі велика увага надається інноваційній освітній діяльності, що здійснюється вже протягом десяти років і охопила всі ланки всієї системи освіти. До основних причин модернізації системи освіти належить, насамперед: перехід від посттоталітарного радянського суспільства до демократичного,

необхідність узгодити вітчизняну систему освіти із прийнятими в Європі та світі освітніми стандартами, перехід від індустріальних до науково-інформаційних та інноваційних технологій. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому.

Разом з тим, очевиднішим стає те, що «традиційна освіта», орієнтована на передачу знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування. Як наслідок, традиційна система освіти спровокувала небажання дітей вчитися і несформованість у них ціннісного ставлення до власного розвитку та освіти. Саме тому проблема інноваційних методів навчання і виховання є найбільш актуальною у сьогоденні. «Інноваційне навчання та виховання» - це зорієнтована на динамічні зміни в навчальному світі освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей.

Відтак, європейський вибір України актуалізував необхідність реформування та впровадження інноваційних технологій дошкільної освіти в Україні на підставі вивчення та адаптації зарубіжного досвіду до національних реалій. Цим зумовлена необхідність критичного осмислення і творчого застосування досвіду США – однієї з провідних і високорозвинених країн світу. Вивчення вітчизняних досліджень показало, що предметом аналізу українських дослідників обирався широкий спектр теоретичних і практичних проблем американської педагогіки. Проблеми вивчення зарубіжної освіти та освіти США присвятили свої наукові роботи Н. Абашкіна, Н. Авшенюк, Г. Алексевиц, О. Алексеєва, А. Алексюк, І. Білецька, І. Зязюн, Н. Лавриченко, Д. Пашенко, А. Сбруєва, О. Сухомлинська, Н. Яцишин та ін.

Проте, проблема запровадження зарубіжних інноваційних технологій

виховання у дошкільну освіту України на сучасному етапі вивчена недостатньо. За останні роки виникла широка мережа закладів дошкільної освіти, що працюють за певними зарубіжними технологіями, зокрема американськими. Вагомим аспектом є питання, які з виховних технологій превалюють, які особливості їх використання у закладах дошкільної освіти України, що є відмінним і спільним між вітчизняними та зарубіжними технологіями – всі ці аспекти та вищезгадані фактори зумовили вибір нашого дослідження.

Мета дослідження: вивчити вітчизняні та зарубіжні інноваційні педагогічні технології, обґрунтувати доцільність та можливість впровадження зарубіжних інноваційних технологій в заклади дошкільної освіти України.

Завдання дослідження:

1. Вивчити стан досліджуваної проблеми у методичній, психологічній та педагогічній літературі, дошкільній практиці.
2. Розкрити сутність сучасних педагогічних технологій в галузі дошкільної освіти в Україні та США.
3. Вивчити специфіку інноваційних зарубіжних технологій, що впроваджуються у закладах дошкільної освіти за кордоном;
4. Обґрунтувати можливості та доцільність використання зарубіжних інноваційних технологій у вітчизняній системі дошкільної освіти.

Об'єктом дослідження є педагогічний процес ЗДО на засадах упровадження зарубіжних інноваційних технологій.

Предмет дослідження: інноваційні технології дошкільної освіти зарубіжжя та їх реалізація у сучасних закладах дошкільної освіти України.

ВИСНОВКИ

Проведена робота дала підставу зробити наступні висновки:

1. Термін «інноваційна педагогічна виховна технологія» дослідники тлумачать як цілеспрямоване систематичне та послідовне впровадження в практику концепцій, підходів, способів педагогічних дій і засобів, які охоплюють цілісний освітній процес від визначення його мети до одержання очікуваних результатів; інші – як комплексний інтегрований процес, що охоплює суб'єктивні ідеї, спроби організації інноваційної діяльності і забезпечує результативність нововведення. За іншими підходами до інновацій у вихованні зараховують не просто створення нових підходів та засобів впливу на особистість, а й сутності зміни, які виявляються у новому способі діяльності, стилі мислення.

Інноваційну технологію не можна ототожнювати з освітньою методикою. Поняття «методика» ширше за змістом ніж поняття «технологія», оскільки воно включає разом із змістовим інструментальний аспект педагогічного процесу. У межах методики можуть співіснувати різні технології. Отже, методика є окремою теорією, а технологія – алгоритмом її втілення у практику. Це означає, що педагогу недостатньо знати методику, він повинен уміти трансформувати знання і вміння, тобто оволодіти технологією отримання запланованого результату.

2. Загальновідомо, що будь-яка інноваційна технологія, повинна спиратися на певну концепцію, ставити певну мету і бути органічно пов'язаною зі змістом освіти. Із змісту Закону України «Про освіту» та Національної доктрини розвитку освіти є зрозумілим, що основною стратегією освіти в цілому і дошкільної освіти зокрема, є особистісно-зорієнтований підхід до дитини, гуманізм та національна основа у вихованні підростаючого покоління. Проведений аналіз вітчизняних технологій виховання дає підстави для ствердження того, що відбувається активна модернізація дошкільної освіти і впровадження інновацій здійснюються постійно. Характерним є те, що інноваційний процес в дошкільній освіті

охопив всі вікові періоди дошкільного дитинства від раннього дитинства і до старшого дошкільного віку.

3. На території України розробляються та впроваджуються такі технології як: технологія Марії Монтесорі, технологія ТРВЗ, ФУДЗІ (формування у дітей запасів інтелекту), що базується на вченнях японського педагога Масару Ібука; елементи технології виховання та розвитку на основі вчення зарубіжних педагогів: П. Петерсена (розвиток абстрактного мислення), теорія фізичного розвитку та оздоровлення за Єфименком та багато інших).

Засадами цих технологій у вітчизняних закладах дошкільної освіти виступає концепція особистісно-орієнтовного виховання Івана Беха, елементи методики «вільної особистості» та ТРВЗ Альтшулера. Вони є найбільш розповсюдженими та найчастіше використовуваними у педагогічній діяльності дошкільних закладів нашої держави.

4. Українське дошкілля, великою мірою орієнтується на американські, британські та японські виховні технології, які є гуманістичними та демократичними за своєю сутністю. Але слід наголосити, що українські педагоги адаптують їх відповідно до принципу наукової спрямованості в освіті, зберігаючи суттєві ознаки традиційного національного, виховання.

Система освіти у США кардинально відрізняється від вітчизняної. Зокрема дошкільна освіта в цій системі відіграє свою повноцінну роль, має свою характерну специфіку. Історія становлення та розвитку освіти в Штатах має свої особливості, які тісно пов'язані з специфічними умовами життя та історією американського суспільства.

Основними актуальними спільними ознаками вітчизняних та американських виховних технологій вважаємо наступні: гуманістичний підхід – спрямованість особистості вихователя на дитину; демократизація освітнього процесу – навчання та виховання здійснюються на принципах взаємоповаги і дружніх взаємовідносин між вихователями та вихованцем;

індивідуальний підхід – врахування вікових, фізичних, психічних, національних особливостей дошкільника; розвиваюча спрямованість освітнього процесу – діяльність педагога спрямована на спонукання дитини до діяльності, творчого мислення, вивчення довкілля, творчого пошуку.

5. Відтак, що надалі слід розширювати використання новітніх зарубіжних технологій, зокрема американських, оскільки елементи цих технологій порівняно недавно використовуються вітчизняними педагогами, натомість вже дали позитивні результати. Необхідно брати до уваги матеріально-технічну базу вітчизняних дитсадків і адаптувати інноваційні освітні технології в дошкільній освіті України. На нашу думку, варто було б перейняти досвід зарубіжних приватних дитячих садків, які створюються за кошти підприємства, організації чи батьківського комітету.

Таким чином, американські технології виховання є ефективними і доцільними для адаптації і впровадження у систему вітчизняних закладів дошкільної освіти.